

**Sermones: Petri Hieremie Panormitani ex Sicilia: F.
co[n]uent[us] ordinis Predicatoru[m] bononiensiu[m]:
tam preclari q[uam] omnigene eruditio[n]is refertissimi.
omnibusq[ue] euangelica documenta ...**

Petrus <de Hieremia>

[Augsburg], 1514

VD16 P 1883

Dominica in septuagesima: de trib[us] escis quibus suos pascit deus.
sermone. xix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70359)

Propter multitudinē vindicare nō pōt: mul-
tū soler trāsire zc. Vide qd̄ scripsit: sup̄ p̄-
noster. Quinta exceptio est. qn̄ eradicā-
tio zizanie esset libidinosa: vt̄ qn̄ ex li-
dine vindicare: vlt̄ mor̄ impatiente vellet
tūc malos auferre. qz̄ tūc paciētia est fuan-
da. Jaco. v. Patientes estote fr̄es mei vlt̄
qz̄ ad aduētū dñi. Propterea legit̄. Lu.
ix. Qd̄ cū trāsiret Iesus p̄ q̄ndā ciuitatē
Samaritanorū z nō fuisset ibi receptus:
nec inuenisset ibi ad māducandū. vidētes
h̄ Jacobo z Joā dixerūt. V̄s dicam̄ v̄s
descēdat ignis d̄ celo zc. Dic̄ historiā. Et
dr̄ maḡ in historijs: q̄ illud qd̄ laudat in
Helia. iij. Reg. i. de duobus q̄nquagena-
rijs: ibis discipulis resp̄ndit: q̄ illi ex cha-
ritate: istī p̄o ex ira h̄ appetebāt z hoc etiā
pb̄at p̄ rectū Amb. in. c. Qd̄ ch̄s. xxiij. q.
liij. vbi sic dicit Amb. Qd̄ ch̄s discipulos
suos increpauit: qz̄ ignē descēdere sup̄ eos
gestiebant q̄ ip̄m nō receperāt: ostēdit nob̄
nō sp̄ in eos q̄ peccant vindicandū: qz̄ non
nūq̄ amplī p̄dest clemētia tibi ad paciē-
tiā q̄ lapsō ad correctionē: supple. p̄st̄ vin-
dicta glo. Deniq̄ samaritan̄ cit̄? credide-
rūt: a q̄b̄ hoc loco ignis arcef: nec discipuli
peccāt: q̄ legē sequūt. Sciebāt em̄ z p̄bi
nec esse reputatū ad iustitiā: q̄ sacrilegos
interemerat: z ad p̄ces helie ignē descēdis-
se de celo. Hec ille. Sed intelliget̄ h̄ qd̄ dī-
cit. nec discipuli peccabāt respectu rei quā
volebāt sed bene peccabāt in mō volendū:
qz̄ nō amore correctōnis: sed odio deīde-
rabāt vindictā. vt̄ dr̄ Aug. in li. de smone
dñi in mōte: z habet̄ in decret. xxiij. q. iij.
Ea vidēta. Et h̄ sentit glo. hui. c. z Gra-
tian̄ etiā in dicto. c. Qd̄ ch̄s. h̄ potest zc.
¶ Sexta exceptio est qn̄ eradicatio ziza-
nie esset p̄cipitata: pura qn̄ iudex ad p̄de-
nationē delinq̄ntis nō seruāt̄ suā dñs. s.
sine p̄cessu z ordine iudiciario p̄cipitaret
sniām. Debet̄ ḡ iudex discrete deliberare:
z ordine iudiciariū obseruare. s. citationes
faciēdo zc. ḡ dñs anteq̄ p̄denaret sodo-
mitas ait. Descēdā z videbo vtr̄ clamo-
rē ope p̄leuerit Gen. xxiij. Vide de h̄.
ij. q. j. Deus omp̄s. Et. c. de manifesta. de
coba. cler. z mul. c. vestra. Sic faciebat.
Job. vi. Lām quā nesciebā diligētissime
inuestigabā. Job. xxiij. Sic iudex anteq̄
ex̄ diceret̄ monere. zc. De sen. ex. Sacro.

¶ Septima exceptio pōt addi: in casu in
q̄ princeps pōt remittere iniurias z vana
illata. p̄pter bonum cōmune pacis fiēde.
¶ Octaua qn̄ consuetudo vniuersal̄ excusat
vt̄ in. ca. Sane. de tempo. ordi. Et notat
glo. ibi. Et etiā in. c. Deniq̄. iij. di. Et sic
p̄z̄ hec materia. Pōt etiā intelligi in h̄b̄i-
tio euāgelij de eradicatōe zizanie vniuer-
sali z oimoda. que fiēda est tpe messis. i.
in fine seculi. ḡ dō dicit. Sinite vtr̄q̄z cre-
scere vlt̄q̄ ad messem zc. ¶ Quarto z vlt̄
mō notat̄ diuina iustitia in remunerādo
et hoc est qd̄ dicit. Sinite vtr̄q̄z crescere
vlt̄q̄ ad messem: z in temp̄e messis dicam̄
messorib̄. Colligite primum zizania zc.
Ea. xxiij. Congregabunt̄ cōgregatione
vni? fascis in lacū: z claudēt̄ ibi in carce-
re zc. Generalis ista messis est remunera-
tio extremi iudicij. Messores aut̄ erūt an-
geli: quib̄ dicit ch̄stus. Mat. xij. Colligite
primum zizania zc.

¶ Dñica in septuagesima. De
euāgelio. Sermo. xij.

¶ De ca. operaz

¶ Uros z redde illis mercedē suā
incipiens a nouissimis vlt̄q̄ ad
p̄mos Mat. xx. Ista dñica dicit̄ in. lxx.
Ratio qz̄ antiq̄ patres incipiebant hodie
ieiunare: z vocabāt̄ istā dñicam de septua-
gesima: qz̄ p̄nia fit̄ p̄ra septē p̄cā mortali-
talia: in q̄b̄ oia alia p̄cā reducunt̄: iminu-
ti p̄o in deuotione nō incipiūt̄ p̄nia vlt̄q̄
ad q̄dragēsimā. Sic officij: z nomē hui?
dñice adhuc remāet. De dñica ḡ ista erit
fmo. Tenebo modū p̄uuant̄: qz̄ sup̄ mē q̄
faz euāgelij dabo vob̄ de trib̄ elc̄: ii q̄s dñi
iudic̄ totū euāgelium.

¶ Prima diuina vocatio.

¶ Secūda est digna retributio.

¶ Tertia est humana correctio.

¶ De p̄ma de thēma. Vocā. zc. Et ē h̄
bu p̄ris ad filiū. ¶ Prima ḡ est diuina vo-
catio: qn̄ de? vocat̄ aliq̄ p̄graz ad vineā
s. ad bonā vitaz: z ista vocatio fit̄ diuersis
mode: vt̄ dr̄ p̄ncipiū euāgelij: qz̄ q̄sdā vo-
cat̄ hora p̄me zc. Quic̄q̄ hore ponit̄ i euā-
gelio ad venorandū. y. hominis erates.
¶ Prima est hora prime: et nota primā etā
tem: que dicitur pueritia vlt̄q̄ ad. xiiij. an̄

Dñica in septuagesima

nū: q̄a sicut illa hora incipit claritas diei fugans tenebras noctis: sic in hac erate incipit claritas discretiōis et timoris dei etc. Tales quādoq; vocant a deo p̄ gratiā: sic legit de Mauro et Placido et Husa p̄cella: de q̄ Greg. in dialogo lib. ij. z. iij. c. x. vij. Et ad hoc multū possunt iuuare parentes: q̄ debet tales instruere in hac erate: q̄ sunt sicut arbores flexibiles: v̄l sicut cera mollis. Debent q̄ parētes instruere tales ad adorandū: z̄ audendū s̄mones: ad ostendendū etiā a quinq; annis: quia Greg. recitat in. iij. Dialogo. c. xix. Puer q̄ nōq; annorū fuit dānatus. z̄ decretalis extra de delict. puerorū. c. j. dicit q̄ talis etas plena est delictis p̄ter fornicationem. Itē quādo sunt decē vel duodecim annorū q̄ comunicent etc. Sed multi non curant de bono nutrimento puerorū: sed soluz q̄ sint pasti etc. Dicit vt expedit. Ideo ap̄l̄s Patres nolite ad iracundiā supple dei p̄uocare filios vestros: sed educate illos in disciplina z̄ correptione dñi. Ephe. vi. Nota in fine istius p̄mie partis: q̄ puer ante pubertatē. i. xij. ānos in mare z̄. xij. in femina: nō potest assumere habitū p̄bationis in aliqua religione inuito patre: sed habz annū z̄ diē ad reuocandū. xx. q. ij. c. j. Et c. Puella. Hora q̄ etiā volēte patre in hac erate nō potest p̄fiteri vt in. c. j. de reg. li. vj. De talib; dicit. Iustus cor suuz tradidit ad vigilandū diluculo: ad deū q̄ fecit illū etc. ¶ Scda hora dicit hora tertia: z̄ significat secundā etatē hoīs que dicit adolescentia. a. xij. anno vsq; ad. xxv. In hac erate sunt maiora picula p̄ insurgētes motus tentationū etc. De talib; Tenor. ij. Bonū est viro cum portauerit iugum ab adolescentia sua: scz obedientia deuotiōis In hac erate possunt intrare religione: et non ante: vt in. c. j. de regularibus lib. vj. ¶ Tertia hora dicit hora. vj. In qua sol est i medio etc. Talis etas dicit Iuuent̄ seu virilitas a. xxv. anno vsq; ad. l. Postq; primas etates expendit hō in vanitate. z̄ postea cognoscens hō q̄ bonoz mōi: vitie: z̄ voluptates: nō sunt nisi veniē etc. cōuersus ad deū dicit vocari hora sexta Et potest dicere illud ps. lviij. Fortitudinē meā ad te custodiāz etc. ¶ Quarta hora dicit nona: in qua incipit sol declinare, i.

senectus in q̄ fortitudo corp̄is et claritas intellectus incipit deficere: tunc aliqui cōuertunt ad deū: sed cū difficultate. Vñ dicit Iesus p̄uerialis. Qui nō assuecit fructi dum iuuenescit. A vitis nescit v̄scere quādo senescit. Et puerbiū est Adolelescens iuxta viam suā z̄ cum senuerit nō recedet ab ea. Illi tamē qui cōuertunt ad deū in senectute dicunt vocari hora nona ¶ Quinta hora. xj. q̄ est inter vesp̄as z̄ completoriū dicit decrepitas: sed est v̄scit̄ cultas magna p̄pter p̄suetudinē: q̄ est effecta alta natura. l. j. vbi glo. ff. ad macedo. z̄ p̄ philosophū in li. de memoria z̄ remissio. Hier. xij. Si mutare potest erbiops pellem suā: aut pardus varietates suas: sic z̄ vos poteritis benefacere cū didiceritis malū. ideo caueatis a mala p̄suetudine. Omnes vellēt vocari ista hora: sicut bonus latro ad vinee culturā. Querit sc̄tus Tho. in. ij. q. xcyij. ar. iij. Vtrū p̄suetudo p̄iudicet legi? Responder q̄ sic p̄tra legem humanale sed non diuinale: q̄ tunc p̄suetudo nō minuit p̄ctm: sed auget. Et concordant Canoniste. de simo. c. Non satis. Et q̄ nota. viij. di. frustra. z̄ in. c. fi. de p̄suetudine. Et quod dico de vna p̄sona ne adfuescat peccatis: idē dico de cōitate: ne affuescat dissimulare p̄ctā notoria: alias ira dei est p̄tra eam: nō dico meretricibus publicis: q̄ p̄pter maius malū euitandū p̄mittunt ab ecclesia: sed de alijs: sicut de facturis notorijs: de blasphemijs: de negligentijs festiualib; de lenonib; de meretricibus particularib; extra locū publicū. s. lupanar. Sed nota q̄ potest dici q̄ hec hora. xj. est v̄ltimus terminus vite hoīs p̄ pinquus morti: in quo plerūq; cōuertuntur aliqui licet pauci. Dicit exemplū quod refert Greg. in homelia hodierna z̄ etiam refert in. iij. dialog. ca. xl. de Theodoro: q̄ in morte videbat se deuorandū a dracone etc. Talis etiā fuit latro in cruce. Et nota conducti in tertia hora vsq; ad v̄ndecimā dicitur fuisse octosi etc. Ociosi dicunt qui aut nihil operant: aut inutiliter operant. Sicut sunt q̄ stant in mundo: qui in sero mortis nihil reportant etc. Sed nota q̄ dicit multi sunt vocati pauci vero etc. Ideo Christus. Contendite inq̄ intrare p̄ angustam portam: q̄ multi dico vobis querēt

Intrare et non poterit Luc. xij. Angusta porta est: penitentia etc. Ecce prima esca. Secunda esca est digna retributio. s. p gloria de q dicit thema. Tota operarios etc. Sunt yba dei pris ad filium: q inquantu de: est dñs cu patre: sed inquantu hō est pcurator: dei etc. Nota singulos denarios denari? significat glorias. Nota q sunt in denario. Primo scriptura: scdo est ibi imago principis: tertio est figura spherica: scz rotunda. Scriptura significat vnā excel/ lentiā. s. scientiam: qua implet qntūcumq fuerit hō rudis. Uider em omia in verbo. Da similitudinē sicut si esset vnū speculuz in q representarent oēs creature. vñ Gre/ go. Quid est qd nō videant q videntē oia vident: Et. j. Coz. xij. Uidemus nunc p speculum in enigmate: tunc autē facie ad facie nunc cognosco ex parte: tunc cognoscam sicut cognosco sum. Debet q stude/ re hō in studio bone vite. Nota pira illos qui student in speculatiuis: et nolunt scire patriā dum sunt in vita. Talibus ptinger sicut illis q dum ambulat: tenent oculos eleuatos ad fēdera et celuz: et in itinere est puteus in que cadunt: qz nō videbāt illū. etc. Sic tales q vacant speculatiuis inci/ dunt in puteum peccati mortalis. que nō vident: qz nihil sciunt de casibz scientie: et de his que pertinent ad scientiā dirigen/ dā: dum vacāt curiositatibz speculatiuis. Secdo imago denarij significat fructione/ quā habent de deo cui assimilant p gliaz: p quā habent omia bona. Boetij. Beati/ tudo est status oim bonoz aggregatione pfect. Nota oim bonoz. Sicut si ego ha/ berē vnū lapidē preciosuz et respiciēdo in eum habere quicqd vellem. Sic ibi anie/ ptemplantes in chīm habent vnū lapidē preciosum. De q in epla. Petra autē erat chīs: que intruendo habet oim bonū. s. qñ eris in gloria. Exo. xxxij. Vel dic q ima/ go significat dilectionē qua diligūt deuz. Imago em est causa dilectionis et etiā si/ militudo. Nota tres imagines. Vna que habet p naturā: de qua Gen. j. Faciamus hoiem ad imaginē nostrā etc. Secda per/ gram: hec perdit p peccatū mortale. Ter/ tia p gliaz: et hanc habent beati: q effica/ unt filles deo p participatiōē glie: q con/ silit in visione dei: iuxta illū. Hec est autē

vita eterna: vt cognosco. te solū deum verum et que misisti Iesum chīm. Joā. xij. De hac imagine loq̄t Apł. ij. Coz. iij. Nos vero oēs reuelata facie gloriā dñi speculā/ tes in eandē imaginē trāformamur a cla/ ritate i claritate: itaq̄ a dñi spū etc. Propē/ hāc similitudinē bñ vocāf dij. ps. Dñj est etc. scz participatiue. Vñ. j. Joā. ij. Scim? qm/ cū appuerit filles et erim? qm videbim? eū/ sicut est. Jte Ro. viij. Quos p̄ciuit et p̄/ destinauit p̄formes fieri imaginis fili sui. vt sit ipse p̄mogenit? in multis fratribus. Quarto dicit denari? qz dat in premiuz obseruātie decē p̄ceptoz legz. Quinto dicit denari? qz glia dicit dies p̄ter clarita/ tē et lumē: et est vna dies. ps. lxxxij. Des/ lior est vna dies in atrijs tuis etc. vl dicit denari? qz dat in premiū gratie: q est dñs es Joā. ij. Tertio figura circular? denarij significat perpetuitatē glorie: qz sicut ray/ lis figura nō habet principiū neq̄ finē: sic nec gloria vite eterne respectu obiecti. Et est duplex q̄stio. Prima est: qz si oīes bea/ ti habent q̄libet vnū denariuz: vt dicit in euangelio. ergo oēs sunt eq̄les in gloria? Rñ. q glia obiectiua non est nisi vna: sed possessores sunt mlti: scdm diuersitatē autē possessoz diuersificat gloria. Exemplū de sole qui nō est nisi vn? sed et? calor nō eq̄/ liter sentit ab oibz? qz plus cholericus q̄/ flegmatic? Jte claritas solis eq̄liter tanq̄/ git oia vasa: sed plus resp̄lendet vas aurū/ vl argenti q̄ ligni. Jde de deo. Nā fm q/ scrus plus habuit de charitate: vel de grā/ hic: tanto plus hz de glia ibi. Ideo apł. j. Coz. xv. Alia claritas solis: alia claritas lune: et alia claritas stellarū. Stella em a stella differt in claritate etc. Ita de sanctz in gloria. Joā. xij. In domo patris mei mansiones multe sunt: p quas vt Aug. dicit. Diuerse meritoz dignitates intelligū/ tur in vita eterna. Dicitz aliqs: et est secū/ da q̄stio. Nunqd illi q habet parū gliaz inuident illis q habet maiorē? Dico q nō/ Similitudo de filijs magnis et paruis: quo/ rū iunior: nō inuident de tunica maiorz: q̄/ uis habeat plus de pāno: qz nō comperit sibi. Sic fcti induunt eodē panno glie ob/ iectiue: sed vnus habet plus: alius nō mi/ nus: nec inuident nec vellent permutare. Quilibet em p̄tentat de hoc quod habet:

Dñica in septuagesima

Et gaudet de gloria alteri? Ideo Apłs. j. Cor. ij. Unusquisq; autē ppria mercede accipiet fm̄ suū labore. Et sicut vnus nō invidet alteri: sic etiā nec vnus desiderat gloriā alteri? maiorē altias nō esset brūs si desideraret aliqd qđ nō haberet. Et ratio qre nō desiderat est: vt dicit Tho. in. j. q. v. z. ij. q. xxvj. art. ij. Qđ qđlibet ibi diligit plus deū qđ seipsuz: z ideo magz veller illud qđ est puenient? deo qđ illud qđ melius esset sibi zc. Est z alia ratio qđ qđlibet in iustum. Eset autē iniustum qđ glia det maior qđ requiritur meritum ipsius zc. Nec obstat qđ dicit hic de murmuratiōe. Respondeat vt in tertia parte fmonis sequens.

Tertia ratio est ratioe sufficientie: qđ qđlibet est brūs z orenus. Non autē esset brūs si aliquid desideraret qđ careret. Inceptiens a nouissimis: h̄ intelligit tripliciter.

Primo tēpore vocationis p̄ticularis. In glo. Prius latrone qđ Petru in paradisum introduxit. Secdo modo a nouissimis fz statū ecclie de vtroq; p̄lo collecte. Et sic nouissimi dicunt gentiles. Primi p̄o iudei: vt hic dr. Tertio mō nouissimi fm̄ erarem hoim a nouissimis vsq; ad primos erare hoim. In glo. p̄i? aliqui renuenerant vocati in senectute qđ in iuuetute: qđ prius de corpe exeunt. Tertia elca est spūalis correptio p̄ iustitiā. s. qđ de cor̄ rigat defectus nostros p̄ iustitiā cuz dicit. Et accipietes murmurabāt. Non intelligatis qđ in paradiso sit inuidia sed in h̄ mundo. qđ apłs qui p̄mo venit in vineaz dei: sez ad seruitiū dei. Primo vocati fuerunt iudei: z nos ch̄iani vltimo: z inuidēt nobis in tm̄ qđ credūt qđ saluator non debuit saluare nisi iudeos. Ideo qđ ch̄is predicabat alijs. s. Samaritanis indignati dicebant sibi. Jo. viij. Nōne bene dicim? nos: qđ Samaritan? es z demoniū habes? Ebec inuidia Judeoz adhuc durat: in tm̄ qđ si possent occidere nos facerēt. Hora exemplū de qđā Judeo moriente: qui dicit amicis flentibus: qđ letus moriebat: quia de inimicis eoz occiderat mille arte sua medicine. Hora hic p̄ticipatiōe christianoz cū Iudeis. Hic popul? inceptit murmurare qđ displicet eis qđ saluemur. Sz tūc obstat. quia dicit qđ accepertit linguli lingu-

los denarios. Sed Rñ. dicunt accipientes. i. putantes se accepturos.

Eadem dñica septuagesime de Ocio. Sermo. xx.

Quid hic stas? **O**ris tota die octiosi: Datib. xx. Verbiū p̄posituz dat mibi motiū pdicandi de pctō octiositatis: vel actō die: qđ istud iducit alia pctā zc. Sciendū est qđ p̄sona dicit octiosa: vel qđ nihil facit nisi vana vel qđ licz laborat tamen de sero nullū lucrū apporrat. Sic spūalit̄ quidam differunt octiosi: qđ nihil faciūt: aut qđ viuunt in pctō mortali: qđ nihil est nisi p̄uatio. Aug. Peccatū est priuatio v̄l negatio spectei: modi: z ordinis: sp̄ei. s. nature quā do. s. opus de sui natura est malū vt furtū homicidiū zc. Quādoq; p̄uatio modi: vt qđ opus nō est malū: sed nō adh̄. bet debitus modus. Vbi gra. facere litterā qđ im portunitate petentis. Itē tali modo post ser dicit missa qđ est pctm̄ mortale: vt post priandū: z sic de alijs vt i loco imbonesto: vel sine aliq; veste pura planeta/ vel stola: vel camlita zc. Quādoq; est priuatio ordinis. i. finis ad quē debet ordinari opus vt si qđ facit elemosinā vidue: vel puelle intentione peccandi cū ea: nō est ibi ordo: qđ intentio ordinat ad pctm̄. Idem si dicitur missa/ vel predice: intentione laudis humane. Patet qđ qđ pctm̄ mortale nō est nisi priuatio formalit̄: v̄l negatiue. Item Aug. sup̄ Joan. Omia p̄ ipm̄ facta sunt: z sine ipso factū est nihil. Joā. j. dr. Peccatū nihil est: Ideo hoies cū peccant faciunt nihil: et nihil sunt: z sic actiue z passiue. Non qđem quantū ad naturaz sed qđem ad gratiā dei: ad cui? gratie habende finē creatus est hō: quē finem cū nō habet dicit nihil esse: sicut dicit arbor nihil valere si nō facit fructū: quia frustrat sine suo: qđ est fructus: licz habeat esse: vt valeat ad coburendū. Ideo Hier. z. Corripe me dñe forte ad nihiluz redigas me. Qui qđ viuit in peccat; dicit octiosus: qđ nihil facit. Secundo dicunt octiosi: qđ m̄ta. faciūt z ma-